

5 As 342/2024 - 41

Rozsudek NSS ze dne 18.06.2025

Při posuzování, zda příslušníkovi Hasičského záchranného sboru sloužícího v režimu hasičské směny podle § 53 odst. 5 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, vznikl nárok na odměnu za služební pohotovost nebo nárok na služební příjem za dobu, kdy formálně drží služební pohotovost, je nutno zkoumat skutečnou povahu vykonávané činnosti a rozdíl mezi držením služební pohotovosti oproti samotnému výkonu služby.

5 As 342/2024 - 41

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Viktora Kučery a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jakuba Camrdu v právní věci žalobce: **J. P.**, zast. Mgr. Davidem Vavřínkou, advokátem se sídlem Urxova 430/4, Praha, proti žalovanému: **generální ředitel Hasičského záchranného sboru České republiky**, se sídlem Kloknerova 2295/26, Praha, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 7. 11. 2024, č. j. 57 Ad 1/2023-131,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 9 474 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce Mgr. Davida Vavříny, advokáta se sídlem Urxova 430/4, Praha.

O d ů v o d n ě n í :

1. Vymezení věci

[1] Kasační stížností se žalovaný (dále jen „stěžovatel“) domáhal zrušení v záhlaví uvedeného rozsudku Krajského soudu Plzni (dále jen „krajský soud“), kterým krajský soud zrušil rozhodnutí stěžovatele ze dne 27. 9. 2023, č. j. MV-121555-8/PO-OVL-2023, a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[2] Uvedeným rozhodnutím stěžovatel zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí ředitele Hasičského záchranného sboru Plzeňského kraje (dále jen „služební funkcionář“) ze dne 19. 6. 2023, č. j. HSPM-3349-13/2022 KKŘ, kterým byla zamítnuta žádost žalobce o a) přiznání nároku na služební příjem za období od nástupu žalobce k Hasičskému záchrannému sboru Plzeňského kraje do dne rozhodnutí o podané žádosti či ke dni ukončení služebního poměru a jeho zahrnutí do složek služebního příjmu ve smyslu § 113 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o služebním poměru“), a to na základě násobku hodinového příjmu žalobce a počtu hodin odsloužených pohotovostí, vždy za podmínek platných v příslušném kalendářním měsíci; b) provedení zpětného přepočtu nároků na náhrady služebního příjmu; c) provedení zpětného přepočtu odsloužených let; a zároveň o proplacení nároků uvedených pod body a) až c) ve výši odpovídající násobku hodinového služebního příjmu a počtu hodin konaných v režimu služební pohotovosti, to vše včetně příslušného zákonného úroku z prodlení jdoucího samostatně pro každé jednotlivé přiznané plnění, a to od vzniku jeho nároku do zaplacení. Žalobce ve své žádosti vycházel z toho, že služební pohotovost se svým charakterem v

podstatě shodovala s výkonem služby, a není tedy možné, aby byla jinak odměňována.

[3] Žalobce byl příslušníkem Hasičského záchranného sboru České republiky (HZS) od 1. 10. 2001 do 30. 9. 2022. V okamžiku ukončení služebního poměru byl zařazen na Požární stanici P.-S. na služebním místě asistent – hasič-strojní služba. Žalobcova doba služby byla rozvrhována v souladu s § 53 odst. 5 zákona o služebním poměru, podle kterého se za směnu v trvání 16 hodin považuje časový úsek 24 hodin, který kromě samotné služby zahrnuje i 8 hodin služební pohotovosti na místě, kde hasič (žalobce) obvykle vykonává službu.

[4] Služební orgány žádost žalobce zamítly s odůvodněním, že § 126 zákona o služebním poměru stanoví výši odměny za služební pohotovost a žalobci byla doba služební pohotovosti předepsaným způsobem hrazena. Zároveň v případě výkonu služby v rámci doby služební pohotovosti jde o službu přesčas, což bylo žalobci rovněž vypláceno.

2. Rozhodnutí krajského soudu

[5] Rozhodnutí stěžovatele napadl žalobce žalobou, které krajský soud vyhověl a podle § 78 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), rozhodnutí stěžovatele zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[6] Žalobce uplatnil celkem 7 žalobních bodů, které v zásadě odpovídaly jeho dosavadní argumentaci ve správním řízení. Konkrétně se jednalo o (i) nesprávné posouzení služební pohotovosti ve světle unijního práva, (ii) nedostatečné zjištění skutkového stavu, (iii) procesní pochybení služebního funkcionáře a stěžovatele spočívající v neprovedení důkazních návrhů žalobce, (iv) upřednostnění majetkového zájmu bezpečnostního sboru nad veřejným zájmem, (v) nerespektování judikatury Soudního dvora Evropské Unie, Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu, (vi) nesprávné právní posouzení ve věci nezbytnosti přezkumu ústavnosti § 53 odst. 5 zákona o služebním poměru a (vii) nepřezkoumatelnosti rozhodnutí stěžovatele.

[7] Pro posouzení důvodnosti žádosti žalobce o přiznání nároku na služební příjem za dobu služební pohotovosti a s tím spojené další nároky (viz bod [2] odůvodnění tohoto rozsudku) považoval krajský soud za klíčovou podstatu institutu služební pohotovosti. Uvedl, že podle judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek ze dne 7. 12. 2023, č. j. 2 As 106/2023-56, či ze dne 3. 3. 2022, č. j. 1 As 341/2021-55) je pro přiznání odlišné odměny nutné prokázat, že se výkon služby a služební pohotovost obsahově podstatně odlišují. Úkolem služebních orgánů proto bylo zabývat se materiální stránkou pohotovosti a zhodnotit, jakým způsobem je příslušník v pohotovosti omezen na dispozici s časem, kdy není ve službě, ale je ze zákona připraven k jejímu výkonu přesčas. To služební funkcionář ani stěžovatel neučinili a spokojili se pouze s konstatováním, že se jedná o dobu odpočinku, kdy není příslušníkům uložena žádná činnost a materiální stránku pohotovosti tak nemuseli posuzovat. Z toho důvodu rovněž služební orgány neprovedly důkazní návrhy žalobce (jeho výplatní pásky, výslechy příslušníků HZS napříč republikou či rozpis služeb žalobce), jelikož směřovaly právě k prokázání skutečné povahy služební pohotovosti, a tedy byly nadbytečné. S tím krajský soud nesouhlasil, rozhodnutí stěžovatele proto jako nezákonné zrušil a zavázal jej k posouzení skutečné povahy služební pohotovosti. Uvedl, že pokud by z dalšího dokazování vyplynulo, že se oba režimy v klíčových časech shodují (např. v tom, že příslušníci musí být připraveni k zásahu do 2 minut od vyhlášení poplachu), nebyl by dán důvod k odlišnému způsobu odměňování. Pokud by ovšem oba režimy vykazovaly zásadní odlišnosti, nebyla by rozdílná výše odměny na překážku.

[8] K ostatním žalobním bodům se krajský soud vyjádřil obsáhleji pouze k otázce aplikace směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/88/ES ze dne 4. listopadu 2003 o některých aspektech úpravy pracovní doby (dále jen „směrnice 2003/88/ES“). Ztotožnil se s argumentací žalobce, že činnost jednotek HZS není *en bloc* vyloučena z působnosti této směrnice (to se týká pouze mimořádných událostí, které jsou však obvyklou pracovní náplní HZS a pro vyloučení její aplikace by muselo jít o událost mimořádnou i na poměry HZS). Jelikož se však žalobce domáhal pouze platových nároků, které samy o sobě do působnosti směrnice nespadají, uplatní se tuzemská právní úprava zákona o služebním poměru. Směrnice 2003/88/ES tak nemá na věc přímý dopad. Judikatura s ní spojená však může stěžovateli v dalším řízení sloužit jako interpretační vodítko k posouzení skutečné povahy služební pohotovosti.

3. Kasační stížnost, vyjádření žalobce a replika stěžovatele

[9] Stěžovatel proti rozsudku krajského soudu podal kasační stížnost, v níž navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení z důvodu nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.].

[10] Stěžovatel argumentoval zejména tím, že jelikož na řešenou situaci nedopadá směrnice 2003/88/ES, protože předmětem žádosti žalobce byly platové nároky, nebylo nutné posuzovat skutečnou povahu služební pohotovosti v rámci hasičské směny podle § 53 odst. 5 zákona o služebním poměru, a tedy ani provádět žalobcem navržené důkazy. Vycházel z toho, že vnitrostátní úprava předpokládá odlišné odměňování obou služebních režimů, přičemž pokud dojde k „aktivaci“ příslušníka v pohotovosti (tj. když je příslušník HZS povolán k výjezdu), započítá se mu tato doba jako služba přesčas a podle toho je i odměňována. Zpochybnil rovněž závěr krajského soudu o tom, že se na činnost HZS zmíněná směrnice obecně vztahuje, jelikož podstata činnosti hasičů spočívá právě v řešení mimořádných situací, kam působnost 2003/88/ES nedosahuje.

[11] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti zopakoval, že stěžovatel byl povinen posoudit povahu služební pohotovosti a jelikož tak neučinil, krajský soud správně jeho rozhodnutí zrušil. Dále uvedl, že činnost HZS není vyňata z působnosti směrnice 2003/88/ES. To, co by pro běžného člověka byla mimořádná situace (např. požár), je pracovní náplní příslušníků HZS čili se z jejich pohledu jedná o běžnou činnost, a tudíž se na ně ona směrnice musí vztahovat mimo ty případy, které jsou mimořádné i pro samotný HZS. Zároveň má žalobce pochybnosti o ústavnosti § 53 odst. 5 zákona o služebním poměru. Jelikož je podle něj povaha služební pohotovosti taková, že se prakticky nedá odlišit od výkonu služby, je dvojí standard odměňování nepřijatelný a v rozporu s čl. 28 Listiny základních práv a svobod. Navrhl tedy zamítnutí kasační stížnosti.

[12] Stěžovatel v replice předložil několik rozsudků Soudního dvora Evropské unie, podle kterého se na odměňování zaměstnanců použije vnitrostátní právo, z čehož vyplývá, že směrnice 2003/88/ES na projednávanou věc nedopadá. Zároveň ve stručnosti popsal rozdíly mezi výkonem služby a služební pohotovostí (podle stěžovatele mají příslušníci v pohotovosti k dispozici širokou paletu možností nakládání s volným časem – relaxační zóny, prostor pro přípravu jídel, možnost sportovního vyžití či spánku) a uvedl, že k přerušení služební pohotovosti a výjezdu příslušníka v jejím rámci dochází přibližně v 10 % případů a jde proto spíše o výjimečnou situaci.

4. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[13] Nejvyšší správní soud (NSS) nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, a za stěžovatele jedná jeho pověřený zaměstnanec s vysokoškolským právnickým vzděláním, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Poté přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil při tom, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti, a dospěl k následujícímu závěru.

[14] Kasační stížnost není důvodná.

[15] Krajský soud v projednávané věci zrušil rozhodnutí stěžovatele s odůvodněním, že služební orgány neposoudily skutečnou povahu služební pohotovosti a její odlišení od samotného výkonu služby. Jediná obrana stěžovatele spočívá v tom, že tak učinit nemusely, protože se jedná o platové nároky žalobce, které jsou vyloučeny z působnosti směrnice 2003/88/ES. Měla by se proto uplatnit vnitrostátní právní úprava rozvržení doby služby podle zákona o služebním poměru, a tudíž stěžovatel ani služební funkcionář nebyli povinni posuzovat materiální stránku služební pohotovosti. S tím se Nejvyšší správní soud neztotožňuje.

[16] Podle § 53 odst. 5 zákona o služebním poměru platí, že „[z]a směnu v celkovém trvání 16 hodin se u příslušníka Hasičského záchranného sboru České republiky považuje časový úsek v rozsahu 24 hodin, v němž je mimo výkon služby v trvání 16 hodin stanovena služební pohotovost v místě, kde jinak příslušník vykonává službu (dále jen „služebna“) v trvání 8 hodin.“ Za dobu služební pohotovosti držené na služebně náleží podle § 126 zákona o služebním poměru příslušníkům odměna ve výši 35 %, resp. 70 % za dny pracovního klidu, přiznaného základního tarifu, osobního a zvláštního příplatku, který jim jinak náleží za výkon služby.

[17] Je možné souhlasit s tím, že činnost HZS je odlišná od činnosti jiných bezpečnostní sborů. Podle

§ 1 odst. 1 zákona č. 320/2015 Sb., o hasičském záchranném sboru, je základní úkol HZS „*chránit životy a zdraví obyvatel, životní prostředí, zvířata a majetek před požáry a jinými mimořádnými událostmi a krizovými situacemi.*“ Povaha služby jako ochrana před následky mimořádných či krizových událostí je tak zakotvena přímo v zákoně, což v případě Policie České republiky, Vězeňské služby České republiky ani dalších bezpečnostních sborů spadajících pod režim zákona o služebním poměru neplatí (např. § 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů a § 2 zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky, ve znění pozdějších předpisů). Lze proto pochopit, že zákonodárce zvolil konstrukci zajišťující dostatečný počet příslušníků na hasičské službě prostřednictvím zákonné úpravy hasičské směny ve smyslu § 53 odst. 5 zákona o služebním poměru. To však nic nemění na tom, že jde o úpravu zahrnující v sobě dva různé režimy služby, které jsou i různě odměňovány. Přestože tato kombinace je v principu možná, nelze ji využívat tak, aby docházelo k tomu, že se za služební pohotovost bude „maskovat“ v zásadě stejná činnost jako při výkonu služby a příslušníci přitom budou za tutéž práci odměňování rozdílně.

[18] V tom ostatně spočívalo jádro argumentace ke zrušovacímu důvodu rozsudku krajského soudu. Jím odkazovaný rozsudek NSS č. j. 2 As 106/2023-56 řešil situaci, kdy příslušník bezpečnostního sboru držel služební pohotovost na základě pokynů služebního funkcionáře podle § 62 zákona o služebním poměru. Vyšel přitom přímo z textu zmíněného ustanovení, podle kterého lze příslušníkovi „*nařídít služební pohotovost v důležitém zájmu služby, jestliže je dán předpoklad výkonu služby přesčas.*“ V případě rozsudku NSS č. j. 1 As 341/2021-55 se pak jednalo o vojáka z povolání, který držel pohotovost na základě rozkazu nadřízeného. To však na principu věci nic nemění. Nejvyšší správní soud v uvedených rozsudcích dovedl povinnost zkoumat formální i materiální aspekt služební pohotovosti. Podle rozsudku č. j. 1 As 341/2021-55 je tedy nutno zkoumat „*1) zda existuje rozkaz, jímž byla žalobci služební pohotovost nařízena, 2) zda byl dán důležitý zájem služby pro nařízení služební pohotovosti (první dvě podmínky tvoří formální aspekt věci, tj. zda byla pohotovost nařízena v souladu se zákonem) a 3) jakou činnost žalobce v době označené jako služební pohotovost fakticky vykonával (materiální aspekt).*“ Přestože se tento rozsudek týká vojáků z povolání, kteří nespádají pod režim zákona o služebním poměru, lze jeho závěry vztáhnout i na projednávanou věc, jelikož úprava služební pohotovosti je v obou případech v zásadě obdobná (srov. § 30 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů).

[19] Přestože služební pohotovost je v případě příslušníků HZS stanovena přímo zákonem, zatímco u jiných bezpečnostních sborů je k tomu třeba rozhodnutí služebního funkcionáře, její samotná podstata je stejná. Měla by tedy spočívat v připravenosti příslušníka na případný výkon služby přesčas, nikoliv ve výkonu činností, které se svou povahou blíží samotnému výkonu služby. Způsob jejího stanovení řeší pouze formální kritéria, která jsou v případě nařizování služební pohotovosti služebním funkcionářem samostatně zkoumána. Služební orgány tak mají v případě příslušníků HZS spadajících pod režim hasičské směny podle § 53 odst. 5 zákona o služebním poměru svým způsobem usnadněnou práci s prokazováním formálně bezvadného nařízení služební pohotovosti a existenci důležitého zájmu služby, jelikož ty jsou splněny zákonným stanovením této pohotovosti pro příslušníky HZS. Nic však nebrání posuzování materiálního aspektu pohotovosti, tj. posouzení, co musí příslušník držící služební pohotovost vykonávat a jak se tato činnost liší od samotného výkonu služby. V případě, že by materiální stránka služby nebyla zkoumána s pouhým konstatováním, že zákon o služebním poměru stanoví počet hodin výkonu služby a držení služební pohotovosti při hasičské směně (jak fakticky činí stěžovatel), neměli by příslušníci HZS účinné prostředky ochrany pro ty situace, kdy by jim v rámci služební pohotovosti ve skutečnosti povinnosti ukládány byly (např. interním aktem řízení stěžovatele či na základě pokynů příslušných služebních funkcionářů). Takový stav podle názoru NSS nelze připustit.

[20] Služební orgány se přitom povahou pohotovosti odmítly zabývat s poukazem na to, že jelikož po její dobu není příslušníkům uložena žádná povinnost, nemusely posuzovat její skutečný průběh. To však nelze přijmout, jelikož právě to, zda byly žalobci nějaké povinnosti ukládány (přičemž žalobce za zásadní považuje činnost „být připraven k zásahu“), je rozhodné pro posouzení skutečné povahy služební pohotovosti. V případě, že by služební pohotovost materiálně znamenala výkon služby, došlo by právě k tomu, že by za totožnou činnost přináležela různá odměna. Lze říci, že § 53 odst. 5 zákona o služebním poměru stanoví, jaké má být rozložení výkonu služby a služební pohotovosti v rámci hasičské směny. Podobu pohotovosti a její rozdíly oproti výkonu služby však již neupravuje. Otázka, zda jsou příslušníkům během služební pohotovosti uloženy nějaké povinnosti, je přitom právě otázkou

skutečné materiální povahy této pohotovosti (a tedy podstatou projednávané věci).

[21] Stěžovatel ostatně v replice k vyjádření žalobce ke kasační stížnosti rozdíl mezi výkonem služby a služební pohotovostí naznačil (relaxační zóny na služebnách, možnost přípravy vlastních jídel či dokonce spánku). Zároveň zdejší soud dodává, že se neztotožňuje s náhledem krajského soudu v tom, že základní náplní činnosti příslušníků HZS je pouze čekání na zásah. Není pochyb, že výkon služby v sobě zahrnuje celou řadu dalších činností jako příprava a údržba materiálu, výcvik nebo organizovaná fyzická příprava příslušníků. Tyto činnosti přitom slouží k zajištění připravenosti k výjezdu nejen pro příslušníky ve výkonu služby, ale i do budoucna pro případy služební pohotovosti. Jejich příprava však musí probíhat v rámci výkonu služby. Při aktivaci příslušníků držících pohotovost je pak tato příprava (učiněná ve službě) využita pro výkon služby přesčas. Během služební pohotovosti tyto činnosti odpadají a povinností příslušníků je v principu pouze „čekat a být připraven k zásahu“. Z toho důvodu má NSS na rozdíl od krajského soudu za to, že délka doby stanovené pro výjezd příslušníků HZS (2 minuty od vyhlášení poplachu) sama o sobě není dostatečným rozlišovacím kritériem pro posouzení skutečné povahy služební pohotovosti. Požadavek na rychlou reakci HZS je jedním ze základních předpokladů výkonu činnosti jeho příslušníků a je dán jeho povahou (ochrana životů a zdraví osob, životního prostředí či majetku). Těmito rozdíly (a s tím spojeným dokazováním) se však stěžovatel měl zabývat již ve správním řízení a v této fázi k nim proto Nejvyšší správní soud nemohl přihlídnout.

[22] Na tomto místě Nejvyšší správní soud připomíná, že přestože je řízení ve věcech služebního poměru samostatně upraveno v části dvanácté zákona o služebním poměru, neobsahuje ustanovení vylučující subsidiární aplikaci zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Ten se tak ve smyslu § 1 odst. 2 správního řádu podpůrně použije (srov rozsudek NSS ze dne 21. 9. 2011, č. j. 3 Ads 79/2011-62). Podle § 180 odst. 1 zákona o služebním poměru je služební funkcionář *„povinen zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jeho rozhodnutí, a za tím účelem si opatřit potřebné podklady pro rozhodnutí.“* Jedná se tak o vyjádření zásady materiální pravdy zakotvené v § 3 správního řádu. Stále však v projednávané věci jde o řízení o žádosti žalobce, a tudíž je to on, kdo je na podporu svých tvrzení povinen označit důkazy (viz § 52 správního řádu). Povinnost stěžovatele k dokazování tak nelze vztáhnout na zcela obecný návrh žalobce k vyslechnutí příslušníků HZS „napříč republikou“, ale musí se týkat výhradně služebního poměru žalobce samotného a průběhu pohotovostí během jeho služeb na jeho pracovišti. K tomu by tedy měly směřovat jeho důkazní návrhy.

[23] Argumentace stěžovatele ohledně působnosti směrnice 2003/88/ES je pak do značné míry mimoběžná. Účelem této směrnice je ochrana zaměstnanců v oblasti bezpečnosti práce, pracovní hygieny a ochrany zdraví při práci z hlediska úpravy pracovní doby. Konkrétně se podle čl. 1 odst. 2 směrnice 2003/88/ES vztahuje na „a) minimální doby denního odpočinku, odpočinku v týdnu a dovolenou za kalendářní rok, na přestávky a maximální týdenní pracovní dobu a b) některé aspekty noční práce, práce na směny a rozvržení práce a pracovní doby.“ Podle čl. 1 odst. 3 se pak tato směrnice vztahuje na „všechna odvětví činností, veřejná i soukromá, ve smyslu článku 2 směrnice 89/391/EHS (...).“ Citovaná směrnice Rady ze dne 12. června 1989 o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci (dále jen „směrnice 89/391/EHS“) pak v čl. 2 odst. 2 větě první stanoví, že se „nevztahuje na činnost určitých veřejných služeb, například ozbrojených sil nebo policie, nebo na určité činnosti civilní ochrany, jejichž zvláštní povaha odporuje této směrnici.“

[24] Nejvyšší správní soud zdůrazňuje že krajský soud nedovodil povinnost zkoumat materiální stránku povahy služební pohotovosti z toho, že činnost HZS je obecně podřaditelná pod směrnici 2003/88/ES (byť platové nároky jsou z ní vyloučeny, což konstatoval i velký senát Soudního dvora v rozsudcích ze dne 9. 3. 2021, *Stadt Offenbach am Main*, C-580/19 a *Radiotelevizija Slovenija*, C-344/19), ale z výše citované judikatury NSS související se služební pohotovostí nařizovanou služebními funkcionáři, tedy z vnitrostátního práva. Nejvyšší správní soud souhlasí s výkladem krajského soudu v tom smyslu, že není možné *en bloc* vyloučit HSZ z působnosti uvedené směrnice s tím, že náplní práce hasičů je řešení mimořádných situací, na které směrnice 2003/88/ES nedopadá, a její případné vyloučení je třeba posoudit individuálně (viz algoritmus vymezený v bodu 56. rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 14. 11. 2023, č. j. 10 Ad 7/2023-111). Otázkou vyloučení ochrany zaměstnanců v oblasti civilní ochrany se rovněž zabýval velký senát Soudního dvora v rozsudku ze dne 5. 10. 2004, ve spojených věcech C-397/01 až C-403/01. V tomto rozsudku konstatoval, že smyslem vyloučení uvedeného v první větě čl. 2 odst. 2 směrnice 89/391/EHS, je zajištění „*řádného fungování služeb, které jsou*

nepostradatelné k ochraně veřejné bezpečnosti, veřejného zdraví, jakož i veřejného pořádku v případě situací mimořádné závažnosti a rozsahu – například pohrom – které se vyznačují tím, že u nich z povahy věci nelze plánovat pracovní dobu zásahových a záchranných týmů.“ Přestože se v citované judikatuře Soudní dvůr zabýval pracovní dobou pracovníků zdravotnické záchranné služby, lze je vztáhnout i na projednávanou věc, jelikož prvek mimořádnosti a s tím spojená možnost plánování směn je v obou případech obdobný.

[25] Jak krajský soud správně uvedl, řešení těchto situací je hlavním účelem HZS a jedná se o jeho každodenní činnost a mimořádnost se tak v jejich případě vytrácí (pomineme-li extrémní příklady typu rozsáhlých povodní či škody způsobené tornádem). Nejvyšší správní soud má tedy za to, že na běžnou činnost příslušníků HZS směrnice 2003/88/ES dopadá. Jelikož se však projednávaná věc týká výhradně otázky odměňování, na kterou se tato směrnice nevztahuje, není to pro rozhodnutí v projednávané věci podstatné a zdejší soud se jí proto podrobněji nezabýval.

5. Závěr a náklady řízení

[26] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud uzavírá, že neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[27] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl úspěšný, a nemá tedy právo na náhradu nákladů řízení. Žalobce měl ve věci plný úspěch, proto mu přísluší vůči neúspěšnému stěžovateli právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, které jsou tvořeny částkou připadající na zastoupení advokátem Mgr. Davidem Vavřínkou.

[28] Pro určení výše nákladů spojených s tímto zastoupením se použije v souladu s § 35 odst. 2 s. ř. s. vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. Zástupce žalobce učinil ve věci dva úkony právní služby [vyjádření k návrhu stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti a vyjádření ke kasační stížnosti dle § 11 odst. 1 písm. d) a § 11 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 11 odst. 3 advokátního tarifu]. Za vyjádření ke kasační stížnosti zástupci žalobce náleží mimosmluvní odměna ve výši 4 620 Kč [§ 9 odst. 5 ve spojení s § 7 bodem 5. advokátního tarifu], která se zvyšuje o 450 Kč paušální náhrady hotových výdajů (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Za vyjádření k návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti náleží mimosmluvní odměna ve výši jedné poloviny, tedy ve výši 2 310 Kč [§ 11 odst. 2 písm. a) a odst. 3 ve spojení s § 9 odst. 5 a s § 7 bodem 5. advokátního tarifu], která se zvyšuje o 450 Kč paušální náhrady hotových výdajů (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Celková náhrada nákladů řízení činí částku 7 830 Kč (4 620 + 2 310 + 2 × 450), zvýšenou o DPH sazbě 21 %, tj. 1 644 Kč (po zaokrouhlení), ve výsledku tedy 9 474 Kč. Tuto částku je stěžovatel povinen zaplatit žalobce do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce Mgr. Davida Vavříny, advokáta se sídlem Urxova 430/4, Praha. Závěrem Nejvyšší správní soud konstatuje, že nepřiznal náhradu nákladů řízení za právní úkon příprava a převzetí věci. Lze totiž hradit pouze účelně vynaložené náklady a u tohoto úkonu právní služby žalobce neuvedl relevantní důvod pro jeho (další, resp. opakované) vynaložení v souvislosti se změnou zastoupení – původně žalobce zastupovala JUDr. Alice Hejzlarová. Změna zastoupení žalobce proběhla během řízení o kasační stížnosti, a to v rámci téže advokátní kanceláře. Nejvyšší správní soud nezpochybňuje svobodu žalobce při volbě advokáta, který jej bude zastupovat, avšak nevidí bez dalšího důvod, pro který s ní spojit účelně vynaložený náklad, který by bylo nutno žalobci nahradit.

Poučení :

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 18. června 2025

JUDr. Viktor Kučera
předseda senátu